

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**

Avdelning 2 Enhet 21

DOM
 2015-07-24
 Meddelad i
 Göteborg

 Mål nr
 5136-15

KONKURRENSVERKET	
2015-07-24	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

SÖKANDE

 Ringöns Skylt- och Neonproduktion AB, 556277-4538
 Smidesgatan 1
 417 07 Göteborg

MOTPART

 Göteborgs Stads Upphandlingsaktiebolag, 556070-5054
 Box 1111
 405 23 Göteborg

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 350415

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 53197	Sten Sturegatan 14	031 - 732 70 00	031 - 711 78 59	måndag – fredag
400 15 Göteborg		E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se		08:00-16:00

BAKGRUND

Göteborgs Stads Upphandlingsaktiebolag (Upphandlingsbolaget) genomför en ramavtalsupphandling av skyltar, ref. nr. 174/15. I förfrågningsunderlag den 20 april 2015 anges bl.a. följande. Upphandlingens syfte är att tillgodose samtliga ingående myndigheters behov av hänvisningsskyltar, arbetsmiljöskyltning, dekaler och markeringar samt projektering, montering och demontering. Ramavtalet är ett avtal utan volymförpliktelser. Beställningsvolymen under den sammanlagda avtalstiden uppskattas till cirka 25 000 000 SEK. Upphandlingen genomförs genom Öppet förfarande. Upphandlingen avseende hänvisningsskyltar avslutas genom att Upphandlingsbolaget och de antagna leverantörerna tecknar ramavtal. Avsikten är att ramavtal ska tecknas med minst tre leverantörer. Antalet leverantörer som kommer tilldelas ramavtal är beroende av antalet inkomna anbud och att de antagna leverantörerna har en kapacitet som svarar mot avtalsanvändarnas behov, varför ramavtal kan komma att tecknas med såväl färre som fler än tre leverantörer. Avseende arbetsmiljöskyltar och dekaler tecknas ramavtal med en leverantör. Leverantören kan välja att lämna anbud på samtliga områden eller enbart separata områden. De anbud som uppfyller samtliga obligatoriska krav och är de ekonomiskt mest fördelaktiga utifrån angivna utvärderingskriterier kommer att antas.

YRKANDEN M. M.

Ringöns Skylt- och Neonproduktion AB (Ringön) yrkar att förvaltningsrätten förordnar att upphandlingen inte får slutföras innan rättelse av förfrågningsunderlaget har gjorts samt anför i huvudsak följande. Ringön, som har varit länge i branschen, har varit ramavtalsleverantör till Göteborgs kommun och har god uppfattning som vilket behov av skyltar som Göteborgs kommun haft de senaste 10 åren. De produkter som efterfrågas i upphandlingen har utgjort mindre än tre procent av försäljningen. Ringön har hittat

endast en leverantör i Västsverige som troligen skulle kunna uppfylla upphandlingens krav. – Förfrågningsunderlagets krav på referensuppdrag är oproportionerliga och starkt konkurrenshämmande, då referensuppdragen ska omfatta produkter som ytterst sällan upphandlas samt då referensuppdragen beskrivs mycket specifikt. – I förfrågningsunderlaget ställs krav på kvalitetsledningssystem och miljöledningssystem som endast ett fåtal eller några enstaka leverantörer i Västsverige uppfyller. Upphandlingsbolaget har inte påvisat att kraven är nödvändigt. Kraven är konkurrensbegränsande. – I förfrågningsunderlaget anges att de produkter som efterfrågas till största delen avser skyltsystem eller delar av skyltsystem. Upphandlingsbolaget kräver standardprislista gällande per den 1 april 2014 för dessa skyltsystem. Mycket få företag har färdiga prislister för den efterfrågade typen av skyltar. Mest beroende på att alla objekt är unika. Unika i storlek, omfattning, ytbehandling, textmassa. Det är för många ingående komponenter för att ha standardiserade prislister. Då efterfrågade produkter endast utgör några få procent av hela ramavtalet är prislisterkravet starkt konkurrensbegränsande och starkt gynnar ett eller ett par presumtiva leverantörer. – Ringön ställt frågor till Upphandlingsbolaget om det komplicerade upplägget med standardprislister och rabattsatser men svaren har inte varit förklarande och bolaget har hänvisats till upphandlingsunderlaget. Upplägget är undermåligt ur konkurrensperspektiv och förfrågningsunderlaget bör förtydligas eller göras om. Ringön vill understryka att bolaget inte klagat på förfrågningsunderlaget för att man skulle sakna det varusortiment som efterfrågas. Bolaget klagat för att förfrågningsunderlaget är starkt konkurrenshämmande och till men för skattebetalarna.

Upphandlingsbolaget bestrider Ringöns ansökan och anför i huvudsak följande. Upphandlingsbolaget har inte brutit mot LOU eller de upphandlingsrättsliga principerna. Upphandlingen är inte riktad mot någon speciell leverantör. Upphandlingen måste utformas utifrån den upphandlande myndighetens behov. Det förhållandet att en leverantör har rätt att erbjuda sina

varor och tjänster på marknaden innebär inte i sig en rätt att faktiskt få sälja dem. Vidare är upphandlingens krav på referensuppdrag relevanta och varken oproportionerliga eller konkurrensbegränsade. Även kraven på kvalitets- och miljöledningssystem är proportionerliga och relevanta. Det har inte ställts någon fråga om standardprislister eller rabattsatser i upphandlingens "Frågor och svar", där samtliga frågor ska ställas. Den modell med varukorg, prislister och rabattsatser som används är vanligt förekommande och allmänt accepterad. Det framgår tydligt av förfrågningsunderlaget hur utvärderingen ska göras. Vidare har Ringön inte lidit eller riskerat att lida skada. Ringön har inte heller påstått att bolaget lidit skada. Ett påstående om skada måste vara konkretiserat för att ett ingripande enligt LOU ska ske.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Upphandlande myndigheter skall behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar skall vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas (1 kap. 9 § LOU).

Efter ansökan av en leverantör som anser sig ha lidit eller kunna komma att lida skada får allmän förvaltningsdomstol överpröva en upphandling, och giltigheten av ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör (16 kap. 4 § LOU).

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten

besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (16 kap. 6 § LOU).

I vägledande rättsfall har Högsta förvaltningsdomstolen uttalat bl.a. följande. En upphandlande myndighet har stor frihet att själv utforma sin upphandling inom de ramar som ges av de allmänna principerna för offentlig upphandling i 1 kap. 9 § LOU (jfr RÅ 2002 ref 50 och RÅ 2010 ref. 78). Grundläggande är att leverantörer behandlas likvärdigt och icke-diskriminerande och att upphandlingen genomförs på ett öppet sätt.

Beträffande tillämpningen av 16 kap. 6 § LOU har Högsta förvaltningsdomstolen uttalat följande. I 16 kap. 6 § regleras förutsättningarna för domstol att ingripa mot upphandlingen med stöd av vad som anförts i ansökningen. För att grund för ingripande mot upphandlingen ska föreligga är det inte tillräckligt att sökanden anser sig ha lidit eller kunna komma att lida skada, utan sökanden ska visa att han har lidit eller kan komma att lida skada av den eller de brister som påtalats.

Förvaltningsrättens bedömning

Ringön har redogjort för hur bolaget anser att förfrågningsunderlaget är bristfälligt och att det gynnar ett fåtal eller enstaka leverantörer. Bolaget har inte klargjort eller ens påstått att de redovisade bristerna medfört skada eller risk för skada för bolaget. Det saknas därmed möjlighet för förvaltningsrätten att besluta om ingripande mot upphandlingen. Ansökan ska därför avslås

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1B LOU)

Silja Klint

Rådman

Föredragande i målet har varit föredragande juristen Åsa Wallin.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fördras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

